

# Nooit problemen met de A Train

Veel literatoren laten zich inspireren door jazzmuziek. Erik van den Berg verkent de hoogten en dieptepunten.

**H**et hele concept van leven en dood deugt niet', zei Rogi Wieg begin dit jaar in een interview in *de Volkskrant*. 'Het is zo idioot dat je verdwijnt.' Op 15 juli 2015 maakte euthanasie een einde aan het leven van de 52-jarige dichter, die jarenlang

worstelde met depressies, herhaalde suïcidepogingen deed en desondanks vanaf zijn verrassende debuut *Toverdraad van dagverdrijf* een even omvangrijk als veelzijdig oeuvre op zijn naam bracht.

Robert Gabor Charles Wieg, in 1962 in Delft geboren als zoon van in 1956 gevluchte Hongaarse joden, droomde ervan tenniskampioen te worden. Hij kreeg les van topcoach Martin Simek, ontdekte de schoonheid van het 'voluit serveren, oplopen en volleren', maar moest concluderen dat zijn talent te kort schoot en besloot dat muziek hem meer te bieden had. Ofschoon hij zijn leven lang jazz en blues zou blijven spelen, bleek ook de piano zijn ware roeping niet. 'Je kunt zeggen dat ik rond mijn twintigste ben gaan schrijven omdat ik nergens anders voor deugde', vertelde hij Arjan Peters in *de Volkskrant*. 'Ineens was het er.'

Op het bekroonde *Toverdraad van dagverdrijf* (1986) volgden *De zee heeft geen manieren*, *Roze brieven* en nog een dozijn andere poëziebundels, naast verhalen en romans, het dagboek *Liefde is een zwaar beroep* (Privé-domein, 1998) en het in romanvorm gegoten verslag van zijn depressies, *Kameeraad Scheermes* (2003).

Vanaf 1999 manifesteerde Wieg zich ook als tekenaar en schilder,

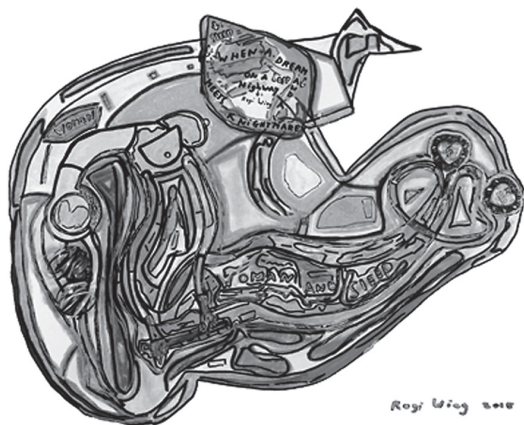
zoals te zien is in de door hem zelf geïllustreerde dichtbundel *De ander* (2014) en begin dit jaar nog in een expositie van veertig schilderijen in het Amsterdamse Arti et Amicitiae, onder de titel *De kleine schepper*.

Ofschoon muziek geen hoofdthema in zijn werk is, duikt de jazz steeds weer op in zijn teksten en schilderijen. Een van de vroege doeken in Arti, uit 2000, toont een felgekleurde hand met vier gespreide vingers en op de zwartblauwe ondergrond de woorden 'Thelonious Monk - New York City - Round Midnight - 21 november 1947'. Een ander, uit 2008, een geabstraheerde New Yorkse subway met groene gestalten en rondwarrelende cijfers: 'Take The A-Train, wie de A-Train neemt, krijgt nooit problemen. Van nummer naar nummer. Zo gaat het leven met John Coltrane!'

Coltrane keert in 2010 terug in de omslagillustratie die Wieg maakt voor het zomernummer van cultureel tijdschrift *De Gids*, met twee vreemd uitgerakte saxofoons, een hellende notenbalk, en naast de woorden 'Blue Train' en 'Huntington Hospital' de sterfdatum van de saxofonist: 16 juli 1967. Verderop in het tijdschrift volgen

Rogi Wieg

Even zuiver als de ongeschreven brief



de gedichten 'Dexter Gordon is/is niet' en 'Transition', een verwijzing naar de gelijknamige, in 1970 postuum verschenen Coltrane-lp:

*John Coltrane in Huntington Hospital*

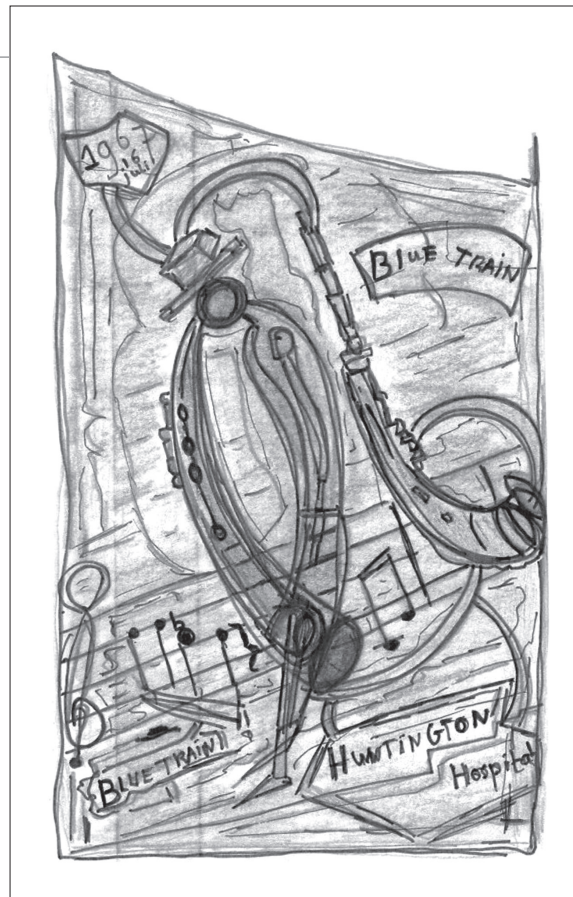
16 juli 1967, waar zijn zieke lever even een polyfone structuur zoekt, meerstemmigheid om nog te leven.

'Transition' is terug te vinden in *Even zuiver als de ongeschreven brief*, de enkele maanden na Rogi Wiegs dood verschenen bloemlezing uit zeventien van zijn bundels, samengesteld door Peter de Rijk (helaas niet foutloos, de titel *Toverdraad van dagverdrijf* verhaspelt hij tot twee keer toe: 'dagverdrijf' wordt eerst 'dagverblijf' en daarna 'tijdverdrijf').

Het voorlaatste gedicht in de bijna vierhonderd pagina's tellende keuze is het kort voor zijn dood geschreven *I Want To Talk About You*, vernoemd naar een van Coltranes favoriete ballads. Het opent met een aanroep: 'God, geef mij nog een laatste/gedicht. In Uw metaforen beveel/ ik mijn lichaam en geest.'

Ook opgenomen in de bundel zijn twee gedichten uit de door Wiegs echtgenote Abys Kovács geïllustreerde bundel *Khazarenbloed* (2012), 'Als de trein vertrekt' en 'Giant Steps'.

In het eerste gedicht spreekt de dichter zich uit over het waarheidsgehalte in zijn poëzie. 'Ik lieg



De omslagillustratie die Rogi Wieg maakte voor het zomernummer van *De Gids*, 2010



Rogi Wieg in 1988

dat ik barst in/ mijn werk, maar pas/ gebarsten ben ik correct'. Het eindigt met een omineuze parafrase van Robert Johnsons klassieke treinblues *Love in Vain*: 'Er is een tekort aan waarheid:/ altijd als de trein vertrekt/ zie ik twee lichten schijnen/ het blauwe is mijn blues/ het rode is mijn ziel [...] Ik zie twee lichten schijnen/ Het blauwe is de hoofdslagader in mijn linkerpols/ Het rode is mijn bloed.'

'Giant Steps' slaat uiteraard op

de Coltrane-compositie uit 1959, die verder buiten beeld blijft in het gedicht:

*Ik bezit twee cd's van Buddy Rich en ze zijn haast hetzelfde.*

*Opname: oktober 19, 1977, New York City.*

*Ik ben voor weinig verschil geboren, laat ik het daar op houden. \**

Rogi Wieg heeft ook jarenlang bijzonder eigenegeride poëziekritieken geschreven, voornamelijk voor *Het Parool*. In die krant besprak hij op 3 september 1994 Bernlefs dichtbundel *Vreemde wil*, met een typerend onorthodoxe wending in het slot: 'Bernlef schrijft veel over jazz-muziek. Ik dacht trouwens dat hij heel aardig piano speelt. Ik speel zelf ook heel aardig piano en soms droom ik ervan om met Bernlef een klein concert te geven op twee vleugels: de oude en de jonge Thelonious Monk spelen *Round about Midnight* en na een staande ovatie nog even *The Man I Love*' ●

\* De lp *Lionel Hampton Presents Buddy Rich*, opgenomen op 19 oktober 1977 in New York, is ook uitgebracht onder de titel *Buddy's Cherokee*. De plaat opent met twee stukken van Coltrane, *Moment's Notice* en *Giant Steps*, en bevat ook een vertolking van *Take The A Train*.

**Rogi Wieg:**

*Even zuiver als de ongeschreven brief*

Uitgeverij In de Knipscheer; € 24,50  
ISBN 978 90 6265 902 9